

УДК:330.332

Л. М. Сорока,
к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства та туризму,
Ізмаїльський державний економічний університет, м. Ізмаїл

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИВАННЯ

L. M. Soroka,
Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of Business Economics and Tourism, Izmail State Economic University, Izmail

THE ECONOMIC NATURE OF INVESTMENT AND THE THEORETICAL FOUNDATIONS OF INVESTMENT

У статті розглянуто підходи різних науковців до визначення економічної категорії «інвестиції». Доведено, що в сучасній економічній літературі термін «інвестиції» часто трактується досить вузько або помилково. На основі узагальнення поглядів багатьох дослідників зроблено спробу визначити сутність категорії «інвестиції».

The article examines different approaches to determine scientific economic category of "investment". It is proved that in modern economic literature, the term "investment" is often interpreted quite narrowly or false. On the basis of summarizing the views of many researchers attempt to determine the nature of the category of "investment".

Ключові слова: *інвестиції, капітал, капітальні вкладення, інвестиційна діяльність.*

Keywords: *investments, capital, capital investments, investment activity.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Дослідження проблеми інвестування в економіку країни завжди знаходилося у центрі уваги економічної науки. Це зумовлено тим, що інвестиції складають основу господарської діяльності підприємств, визначають процес їх економічного росту в цілому.

В Україні розгляд питань пов'язаних з інвестиціями та інвестиційним процесом активізувався з початком реформування економіки. Це пов'язано з тим, що в ринковій економіці гостро повсталала проблема інвестиційних ресурсів для розширення та відтворення основних фондів і виробничих потужностей.

У сучасних умовах господарювання інвестиції виступають найважливішим механізмом для створення умов виходу із економічної кризи, для досягнення структурних зрушень у виробництві, для впровадження науково-технічного прогресу, для підвищення показників господарської діяльності на мікро- та макрорівнях.

Сьогодні одним із найважливіших напрямків стабільного економічного розвитку України є активізація інвестиційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В економічній літературі широко дискутуються питання, що стосуються інвестування. Вагомий внесок у дослідження проблем, що стосуються інвестицій, їх структури та джерел зробили такі відомі вчені як І. Бланк, О. Воробйова, Ю. Воробйов, М. Денисенко, І. Ігошин, А. Музиченко, А. Пересада, В. Федоренко, М. Чеботарьов та інші. Дослідження вітчизняних та зарубіжних фахівців показали достатньо глибоке вивчення питань, які стосуються процесу інвестування.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. В кожній науковій роботі, яка присвячена питанням, пов'язаним з інвестуванням можна зустріти різні визначення категорії «інвестиції». Це пов'язано з тим, що категорія «інвестиції» є дуже складною та багатоаспектною. Щоправда, в сучасній економічній літературі термін «інвестиції» часто трактується досить вузько або помилково, що потребує подальшого розвитку теоретичних досліджень даних проблем.

Формулювання мети та завдань статті. Незважаючи на виключну увагу до цієї ключової економічної категорії, наукова думка до сих пір немає універсального визначення категорії «інвестиції», яке б відповідало потребам теорії та практики, а також було б адекватним з позиції певного суб'єкту, який їх здійснює - держави, підприємства, домогосподарства. Тому, мета даної статті, полягає в удосконаленні науково-методичних підходів до визначення категорії «інвестиції». Зокрема, постає необхідність у визначенні сутності та змісту поняття «інвестиції» та спробі запропонувати власне визначення економічної категорії, що досліджується.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих результатів. Як справедливо було зазначено І. Бланком, інвестиції – це така категорія, яка найчастіше використовується в економічній системі на макро- та макрорівнях [1, с. 7]. Однак відносно трактування терміну «інвестиції» існують різні думки. Це обумовлено тим, що, по-перше, нерідко категорію «інвестиції» ототожнюють з капіталом, сутність якого трактується науковцями по-різному; по-друге, у деяких авторів існує невизначеність відносно змісту термінів «капітальні інвестиції» та «капітальні вкладення»; по-третє, автори неоднаково підходять до визначення внутрішнього змісту інвестицій і не відображають характерні риси інвестицій як економічної категорії. Розглянемо ці спірні моменти та спробуємо усунути плутанину відносно трактування вищезгаданих термінів.

Поняття «інвестиції» походить від латинського слова «invest», що означає «вкладати».

Згідно Закону України "Про інвестиційну діяльність", «інвестиції – це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект. Такими цінностями можуть бути: кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери; рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності); майнові права інтелектуальної власності; сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих («ноу-хау»); права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права; інші цінності» [10].

Незважаючи на те, що визначення інвестицій, згідно Закону України, розкриває сутність інвестицій, вважаємо за доцільне навести ряд уточнень та доповнень. По-перше, слід уточнити, що інвестиції – це можливе вкладення і грошей в об'єкти підприємницької діяльності. По-друге, слід звернути увагу на соціальний ефект від інвестицій. Як правило, соціальний ефект не є основною метою інвестування. Поряд з цим більшість інвесторів цікавлять тільки прибуткові проекти. Безприбуткові програми та проекти за умов отримання «соціального ефекту» можуть здійснюватися тільки державою. Разом з тим, досягнення соціального ефекту від безприбуткових проектів дуже сумнівне, тому, на наш погляд, треба за мету інвестицій визначити і соціальний ефект, і отримання прибутку.

Відповідно до Закону України "Про інвестиційну діяльність", багато науковців почали трактувати термін «інвестиції» згідно закону або ставити за мету досягнення соціального ефекту.

Деякі недоліки, на нашу думку, має визначення інвестицій, що надається у Законі України «Про оподаткування прибутку підприємства» [11]. Згідно цьому джерелу

інвестиції – це господарська операція, яка передбачає придбання основних фондів, нематеріальних активів, корпоративних прав і цінних паперів в обмін на гроші або майно. В даному законі інвестиції поділяють на капітальні, фінансові та реінвестиції. Ми вважаємо, що інвестиції не можна називати господарською операцією тому, що інвестиції – це економічна категорія, складна та багатогаспектна. При інвестуванні, як правило, здійснюються фінансово-економічні операції, а не обмін. Також, із даного визначення ми не можемо встановити мету інвестування, а поділяти інвестиції на такі форми як капітальні, фінансові та поряд з ними реінвестиції – це не коректно, оскільки реінвестиції не є окремою формою інвестицій. Реінвестування – це повторне вкладення коштів у ті сфери діяльності, з яких вони вивільнилися [9, с. 414].

Найпростішим та найпоширеним визначенням інвестицій сьогодні є вкладення капіталу з метою подальшого його збільшення. Цей підхід до визначення поняття «інвестиції» є домінуючим як у вітчизняній, так і в іноземній літературі. При цьому багато економістів акцентують увагу на прирості капіталу, він повинен бути достатнім, щоб компенсувати інвестору відмову від використання існуючих засобів на споживання в поточному періоді, винагородити інвестора за ризик, відшкодувати йому втрати від інфляції в майбутньому.

Однак поняття «капітал» тлумачиться економістами по-різному, звідси – неоднакове розуміння терміну «інвестиції». Західні економісти, як правило, ототожнюють капітал із засобами виробництва, запасами, благами. Таке розуміння сутності капіталу є непродуктивним і викликає неконструктивний підхід до категорії «інвестиції», який полягає перш за все в тому, що інвестиції ототожнюють з капіталовкладеннями, тобто вкладеннями в основний капітал або у виробничі фонди [6, с. 630].

Якщо категорію «інвестиції» досліджувати з урахуванням вищезгаданої сутності капіталу, то інвестиції значною мірою співпадають зі вкладеннями в розвиток продуктивних сил. Рациональність такого визначення зумовлена тим, що до інвестицій відносять витрати як на оновлення та модернізацію засобів виробництва, так і на освіту, підвищення кваліфікації, охорону здоров'я працівників тощо.

Існує плутанина навколо термінів «капітальні інвестиції» та «капітальні вкладення». Деякі автори розглядають їх, як окремі категорії, що ускладнює розуміння поняття інвестицій. «Інвестиції» та «вкладення» є синонімами, отже не повинно бути різниці між капітальними інвестиціями та капітальними вкладеннями [6, с. 631].

Також не слід ототожнювати поняття «інвестиції» і «капітальні вкладення». Зазвичай, під терміном «капітальні вкладення» більшість економістів розуміють вкладення у відтворення основних фондів (споруд, обладнання, транспортних засобів). Закон України «Про інвестиційну діяльність» додає до об'єктів капітальних вкладень ще й приріст матеріально-виробничих запасів, що відповідає сучасному розумінню сутності таких вкладень [10]. Сутність терміну «інвестиції» значно ширша ніж терміну «капітальні вкладення». Інвестиції можуть спрямовуватися і на поповнення об'єктів витрат, придбання нематеріальних активів (патентів, ліцензій, ноу-хау тощо). В результаті маємо різні терміни при тому, що капітальні вкладення входять в поняття «інвестиції».

Цю ж проблему в своїй науковій праці «Інвестиційний процес в Україні» розглядає А. Пересада, і робить висновок, що економічна природа інвестицій дещо інша, ніж капітальних вкладень. По-перше, інвестиції – це категорія, яка значно ширша, ніж капітальні вкладення, тому що може здійснюватися у різних формах: реальній, фінансовій, інтелектуальній та інноваційній. По-друге, на відміну від капітальних вкладень, інвестиції направляються тільки в ефективні проекти, результатом яких є прибуток, дохід та дивіденди [20, с. 9].

З поглядами А. Пересади на це питання ми згодні, тому що найчастіше сучасні вітчизняні науковці проблему інвестування зводять до методів розподілу ресурсів капітальних вкладень. У зв'язку з цим, дуже часто метою інвестиційного процесу вважають тільки формування матеріально-технічної бази об'єкту господарювання.

Оскільки існує багато суперечностей та відмінностей між розумінням сутності терміну «інвестиції», необхідно узагальнити існуючі погляди науковців на це питання, визначити внутрішній зміст, характерні риси та цілі інвестування. Для цього розглянемо думки різних авторів відносно переліку означених питань більш детально.

В роботі «Загальна теорія зайнятості, відсотка і грошей» Джон Мейнард Кейнс писав, що «інвестувати означає купувати якість добро, заради того доходу, якого ми чекаємо від нього в майбутньому», та визначив інвестиції як «...поточний приріст цінності капітального майна внаслідок виробничої діяльності даного періоду». Це - "та частина прибутку за певний період, що не була використана для споживання" [13]. На наш погляд, твердження Кейнса відносно інвестицій як «частини прибутку» є досить вузьким. Сьогодні, крім визначеного Кейнсом джерела інвестицій – прибутку, існує багато інших джерел. Ми поділяємо погляди М. Кейнса відносно того, що при інвестуванні необхідно відмовитися від меншого нині заради більшого споживання в майбутньому. І це дійсно так, тому що більшість економістів доходять висновку, що за своєю суттю, інвестиції – це авансування накопичення. К. Маркс писав: «Капітальна вартість взагалі авансується, а не затрачується, оскільки ця вартість, пройшовши різні фази кругообігу, знову повертається до свого початкового пункту, і притому повертається збагачена додатковою вартістю. Це характеризує її як авансовану вартість» [15].

Інтерпретація інвестицій як набору благ, цінностей, що вкладаються в економіку країни, окремі галузі, підприємницьку діяльність та проекти з метою одержання певних ефектів в майбутньому є досить поширеною в економічній літературі. Так, схожою з М. Кейнсом та К. Марксом думки відносно сутності інвестицій та процесу інвестування дотримується французький економіст П. Массе. «Найзагальніше визначення, яке можна дати актові вкладення капіталу, - стверджує французький економіст П. Массе, - зводиться до наступного: інвестування являє собою акт обміну задоволення сьогоденної потреби на очікуване задоволення її в майбутньому з допомогою інвестованих благ» [16, с. 27].

На думку авторів наступного джерела [7, с. 530], найраціональним серед багатьох визначень терміну «інвестиції» є визначення інвестицій авторами «Економік» К. Макконелл і С. Брю, які стверджують, що інвестиції – це витрати на будівництво нових заводів, на верстати й устаткування; витрати на виробництво і накопичення засобів виробництва; витрат на поліпшення освіти, здоров'я робітників або підвищення мобільності робочої сили. Під інвестиціями в людський капітал вони розуміють будь-який засіб, направлений на зростання продуктивності праці робітників (підвищення їх кваліфікації і розвиток навиків) [14]. Рационалізм такого визначення обумовлений тим, що до інвестицій відносять витрати на вдосконалення основної продуктивної сили, які західні економісти неوبرгунтовано називають інвестиціями в людський капітал. Адже витрати на розвиток освіти, охорони здоров'я осіб найманої праці не використовують з метою привласнення чужої неоплаченої праці. Оскільки інвестори здійснюють вкладення в розвиток засобів виробництва і робочої сили, наукових досліджень, дослідно-конструкторських розробок, розвиток науки, вдосконалення чи впровадження нових форм організації виробництва і праці, в розвиток інформації (її збір, систематизацію), інвестиції слід визначати на мікрорівні, перш за все, як вкладення в розвиток продуктивних сил підприємства та відносно економічної власності, а на макrorівні – це вкладення в розвиток економічної системи, до якої належать техніко-економічні, організаційно-економічні механізми і господарський механізм.

На наш погляд, таке визначення сутності інвестицій є недосконалим тому, що характеризує інвестиції тільки з одного боку. В цьому визначенні відсутня інформація відносно мети інвестування та значення інвестицій у процесі відтворення.

Сьогодні в економічній розвинутих країнах термін «інвестування» здебільшого трактують як придбання цінних паперів, тоді як в Україні він ототожнюється з терміном «капітальні вкладення», це зумовлено різним рівнем розвитку фінансового ринку. Ми вважаємо, що розглядати сутність інвестицій залежно тільки від стану розвитку фінансового ринку певної країни є хибним підходом до визначення категорії, яку ми досліджуємо.

Однак сучасні зарубіжні економісти, які займаються проблемами інвестицій, основним об'єктом дослідження виділяють фінансові інвестиції. У фундаментальних працях Л.Дж. Гізмана і М.Д. Джонка, що присвячені дослідженню проблем інвестиційних вкладень, характеризують їх як вкладення тільки в цінні папери [4]. На думку авторів, лише примітивна економіка характеризується значною частиною реальних інвестицій. І це дійсно так, сьогодні в усіх країнах, які розвиваються, реальні інвестиції займають значну частку. Схожу з попередніми сучасними зарубіжними авторами думку відносно інвестицій, має О. Мертенс [17]. У своїх працях він приділяє основну увагу вкладенням в цінні папери. Це пояснює тим, що з допомогою фінансового ринку "важливий ресурс розвитку економіки – заощадження суспільства – спрямовується на створення нового капіталу і, в кінцевому випадку, – підвищення суспільного добробуту". Тобто в його дослідженні реальні інвестиції розглядаються як другорядні.

У економічній літературі колишнього СРСР під інвестиціями теж малися на увазі вкладення у відтворення основних фондів, тоді як такі вкладення є лише однією з форм інвестицій. І такі погляди на сутність інвестицій домінують до 1991 року. Сьогодні теж деякі вітчизняні науковці продовжують визначати інвестиції, як капіталовкладення. Наприклад, у літературних джерелах, які видані після 2000 року ми можемо зустріти наступне визначення категорії інвестицій: «Інвестиції (капіталовкладення) – видатки на придбання обладнання, будівель, житла, які в майбутньому забезпечать піднесення економіки» [8, с. 222]; або: «Інвестиції – це економічні ресурси, які спрямовують на збільшення реального капіталу суспільства, тобто на розширення або модернізацію виробничого апарату».

Розглянувши багато наукових праць різних авторів, доходимо висновку, що не слід розуміти під інвестиціями вкладення тільки в основний капітал або тільки в цінні папери, бо таке поняття є надто вузьким. А значить не повністю розкриває сутність даної економічної категорії, оскільки інвестиціями можуть бути вкладення в будь-які фінансові та реальні активи.

Деякі вітчизняні та закордонні автори, під «інвестиціями» мають на увазі тільки гроші, тому, визначаючи сутність терміну «інвестиції», вважають, що останні існують тільки в грошовій формі. Наприклад, У. Шарп визначає інвестиції наступним чином: «У найбільш широкому розумінні слово «інвестувати» означає розлучитися з грошима сьогодні, щоб отримати більшу суму їх в майбутньому» [23, с. 1].

Н.В. Ігошин дає наступне визначення інвестицій: «Інвестиції – це витрати грошових засобів, які направлені на відтворення капіталу, його підтримку та розширення. В найбільш загальній формі інвестиції – це вкладення вільних грошових засобів у різні форми фінансового та матеріального багатства» [12, с. 81]. Згідно з наступним джерелом [2, с. 563] під інвестиціями слід розуміти вкладення грошей з метою отримання доходу. У даному випадку ми не підтримуємо думку авторів відносно того, що інвестиції – це тільки гроші.

Ми згодні з думкою В.Г. Федоренко автора багатьох наукових праць, присвячених питанням інвестування, що процес інвестування капіталу може здійснюватися не тільки в грошовій, але і в будь-якій формі: майна, немайнових активів (досвіду роботи, пакетів програм, інших форм інтелектуальної власності); сукупності технічних,

технологічних, комерційних та інших знань; виробничого досвіду; прав використання землі, води, ресурсів, споруд, а також інших майнових прав [22, с. 7].

Думки багатьох вітчизняних авторів, щодо трактування терміну «інвестиції» між собою дуже схожі. Так В.В. Селезньов в праці «Основи ринкової економіки» визначає інвестиції як «довгострокові вкладення капіталу в різні галузі народного господарства з метою отримання прибутку» [21, с. 112]. Вважаємо за доцільне зауважити, що це завжди отримання прибутку – це єдина мета, з якою здійснюють інвестиції. Існує багато програм та проектів, які розроблюються для отримання інших благ, це характерно для екологічних та соціальних програм, проектів з розвитку інфраструктури та інших.

С.В. Мочерний, автор багатьох економічних праць, має свій погляд щодо трактування терміну «інвестиції». Він відзначає, що «інвестиції - довгострокові вкладення капіталу в різні сфери і галузі народного господарства всередині країни і за її межами». Слід зауважити, що це визначення не містить інформацію про цілі процесу інвестування та не дає досить чіткого визначення об'єктів вкладення інвестиційних ресурсів.

В.Г. Федоренко вважає, що «інвестиції – довготермінові вкладення капіталу в підприємства та галузі економіки з метою його нарощування в майбутньому та отримання прибутку». При цьому автор акцентує увагу на тому, що приріст капіталу в результаті його інвестування – це компенсація за ризик втрат від інфляції і відмову від отримання відсотків від банківських вкладень капіталу. З деякими моментами визначень, які надають автори розглянутих наукових праць, ми не згодні тому, що в науковій літературі «довготермінові вкладення» характеризують категорію «інвестиції» тільки у вузькому розумінні. Однак її слід розглядати одночасно й у вузькому, і в широкому значенні, незважаючи на терміни здійснення. Деякі інвестиції, наприклад, в цінні папери, одночасно можуть бути як коротко- так довгостроковими.

Не можемо погодитись із визначенням інвестицій, яке надав М. Денисенко тому, що автор акцентував свою увагу тільки на значенні інвестицій в економіці країни, при цьому відсутня інформація щодо сутності, мети, форм та напрямків інвестування. Він визначив інвестиції наступним чином: «Інвестиції – рушійна сила процесів економічного зростання, відновлення виробничого апарату та підвищення добробуту населення» [5, с. 46].

Ми вважаємо, що наступне визначення категорії «інвестиції»: «Інвестиції – це комплекс витрат у вигляді довгострокових вкладень державного або приватного капіталу в будь-які галузі міжнародної економіки, які реалізуються з метою отримання крупних доходів: грошових коштів, банківських вкладень, паїв, акцій й інших цінних паперів, обладнання, машин, ліцензій, у тому числі і на товарні знаки...» [2, с. 243], досить повно характеризує необхідні аспекти категорії інвестиції, але акцентує увагу на тому, що напрямками інвестування є галузі міжнародної економіки, і це підлягає сумніву. Інвестиції можуть бути направлені як в галузі вітчизняної економіки, так і в галузі міжнародної економіки, при цьому об'єктами інвестування окрім галузей можуть бути певні підприємства, проекти, програми, заходи тощо.

Досить вузькою є визначення інвестицій згідно наступного джерела [19, с. 414], де автор визначив інвестиції як вкладення в капітал, як у фізичний так і в людський. Досить складно у даному випадку розуміти напрямки вкладення інвестицій, а інформація про форми та мету інвестицій зовсім відсутня.

В.В. Ковальов у наукових працях дотримується думки, що інвестиції передбачають заощадження, але не всі заощадження стають інвестиціями, а тільки ті, які прямо чи непрямо використовуються для розширення виробництва, маючи на меті отримання доходу в майбутньому. Згідно цього визначення джерелами інвестицій виступають тільки заощадження, і, напевно, в грошовій формі, але на практиці існує багато інших джерел інвестування. Напрямоком інвестування виступає виробництво, однак невиробнича сфера також може бути об'єктом вкладення.

Досить відмінним від багатьох інших визначень інвестицій є трактовка інвестицій, яку надали автори Ю.Н. Воробйов та С.І. Воробйова. Вони охарактеризували інвестиції як економічну категорію, яка характеризує процес вкладення інвестиційних ресурсів, що направляються на просте та розширене відтворення капіталу економічної системи, розвиток інноваційної діяльності з метою отримання більшого об'єму ВВП, доходу у формі підприємницького прибутку, дивіденду або відсотка [3, с. 11]. На наш погляд, це визначення досить повно характеризує сутність категорії, яку ми досліджуємо, і вважаємо, що така трактовка категорії «інвестиції» досить досконала тому, що інвестиції сприяють як простому так і розширеному відтворенню в економіці, за їх допомогою здійснюється інноваційна діяльність, і все це впливає на ВВП та є підставою для отримання прибутку.

Автор економічного тлумачного словника Л.М. Олексєнко дає, на нашу думку, докладне розуміння інвестицій, де характеризуються форми інвестування та з'являється нова мета процесу інвестування - досягнення соціального ефекту, але вживає в визначенні слово «довгострокові» та соціальну мету вважає за альтернативну отриманню прибутку, це робить дане визначення, на наш погляд, недосконалим. Л.М. Олексєнко стверджує: «Інвестиції – довгострокові вкладення капіталу в грошовій, матеріальній і нематеріальній формах в об'єкти підприємницької діяльності або фінансові інструменти з метою отримання прибутку, забезпечення збільшення капіталу або досягнення соціального ефекту».

Автори інвестиційного словника А. Загородний, Г. Вознюк, Г. Партин теж звертають увагу на можливість досягнення соціального ефекту в процесі інвестування та визначають інвестиції як «грошові, майнові, інтелектуальні цінності, що їх вкладають в об'єкти підприємницької та інші види діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту; капітальні вкладення в розвиток виробництва чи невиробничу сферу» [9, с. 196]. У наведеному визначенні інвестицій автори поряд з грошовими, майновими та інтелектуальними цінностями виокремлюють і капітальні вкладення. Вважаємо, що перераховувати види і напрямки інвестицій не є коректним. Капітальні вкладення – це вкладення коштів у придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Підводячи підсумок дослідження категорії «інвестиції», можна зробити висновок, що розкриття змісту поняття інвестиції є досить складною задачею. Багато вчених намагалися і намагаються розкрити та поглибити економічний зміст категорії «інвестиції», спираючись на дослідницький досвід як вітчизняних так і закордонних фахівців. Кожний з них зробив свій вагомий внесок у дослідження сутності інвестицій.

Узагальнюючи погляди багатьох дослідників щодо вивчення поняття «інвестиції», зробимо спробу визначити сутність категорії «інвестиції». Пропонуємо наступне формулювання терміну інвестиції: «інвестиції – це всі види грошових, майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в підприємства, підприємницькі проекти й програми, які сприяють розвитку виробництва та невиробничій сфері, підприємництва, з метою отримання прибутку та соціального ефекту». Таке визначення інвестицій, на наш погляд, дає можливість врахувати динамізм інвестицій, широко класифікує форми інвестицій та об'єкти інвестиційних вкладень, а головне - вказує мету.

Незважаючи на те, що питання, пов'язані з інвестиціями, розглянуті в економічній літературі достатньо глибоко, актуальність цих досліджень в сучасних умовах господарювання України потребує подальшого їх розвитку.

Література.

1. Бланк И.А. Управление инвестициями предприятия / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2003. – 408 с.
2. Бутук А.И. Экономическая теория: [учеб. пособ.] / А.И. Бутук. – Вікар, 2000. – 644 с.
3. Воробьев Ю.Н. Инвестирование: [учеб. пособ.] / Ю.Н. Воробьев, Е.И. Воробьева. – Симферополь: Таврия, 2004. – 340 с.
4. Гитман Л.Дж. Основы инвестирования / Л. Дж. Гитман, М. Д. Джонк. – М.: Дело, 1997. – 1008 с.
5. Денисенко М. Возможности активизации инвестування в сучасних умовах / М. Денисенко // Економіка України. – 2003. – № 1. – С. 28-32.
6. Економічна енциклопедія : у 2-х т. / [за ред. Усатенко О.А., Гаврилшина Б.Д., Мочерного С.В., Амоши О.І., Гальчинського А.С.]. – К.: «Академія», 2000. Т.2. – С. 630-631.
7. Економічний енциклопедичний словник: у 2-х т. [за ред. С.В. Мочерного]. – Львів: Світ, 2005. Т.1 – 616 с., Т.2 – 568 с.
8. Заболоцький Б.Ф. Перехідна економіка: [посібник] / Б.Ф. Заболоцький. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 512 с.
9. Загородний А.Г. Інвестиційний словник / Загородний А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. – Львів: «Бескид Біт». – 2005. – 512 с.
10. Закон України «Про інвестиційну діяльність в Україні» // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 47.
11. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 28.12.1994 // Відомості Верховної Ради № 4, 1995, ст. 28 (зі змінами та доповненнями).
12. Игошин Н.В. Інвестиції. Організація управління і фінансування: [учебник для вузів] / Н.В. Игошин. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2002. – 542 с.
13. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. Кейнс; [пер. с англ. под ред. Н.Н.Любимова]. – М.: Гелиос АРВ. – 1999. – 352 с.
14. Макконелл К.Р., Брю С. Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика / К.Р. Макконелл, С.Л. Брю; [пер. с 16-го англ. изд.] – М.: ИНФРА-М, 2007. – XXXVI, 940 с.
15. Маркс К. Сочинения / К. Маркс, Ф. Энгельс. – [изд. 2-е], т.т. 23-25 (ч. I, II). – М.: Гос. Изд-во политической литературы, 1959.
16. Массе П. Критерии и методы оптимального определения капиталовложения / П. Массе. – М.: Статистика, 1971. – 504 с.
17. Мертенс А. Инвестиции: [курс лекцій] / А. Мертенс. – К.: Изд-во Киевское инвестиционное агентство, 1997. – 416 с.
18. Музиченко А.С. Інвестиційна діяльність в Україні: [навчальний посібник] / А.С. Музиченко. – К.: Кондор, 2005. – 406 с.
19. Основи економічної теорії: [підручник] / Чухно А.А., Єщенко П.С., Климок Г.Н. [за ред. А.А. Чухна] – К.: Вища школа, 2001. – 606 с.
20. Пересада А.А. Інвестиційний процес в Україні / А.А. Пересада. – К.: Лібра. – 1998. – 389 с.
21. Селезнев В.В. Основы рыночной экономики Украины: [учеб. пособие] / В.В. Селезнев. – К.: А.С.К., 1999. – 544 с.
22. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент: [навч. посібник] / В.Г. Федоренко. [2-ге вид., доп.]. – К.: МАУП, 2001. – 280 с.
23. Шарп У. Инвестиции / Шарп У., Александер Г., Бэйли Дж.; пер. с англ. А.Н. Буренина, А.А. Васина. – М.: ИНФРА-М., 2006. – 1028 с.

References.

1. Blanc I.A. (2003), *Management investitsiyami Enterprises*, Nika-Centr - 408 p.
2. Butuk A.I. (2000), *Economic Theory* [Textbook], Vicar - 644 p.
3. Vorobyov U.N. and Vorobyov E.I. (2004), *Investment* [Textbook], Simferopol, Tavrija - 340 p.
4. Hytman L.Dzh. and Junks M.D. (1997), *Fundamentals of investing*, Moscow: Delo - 1008 p.
5. Denisenko M. (2003), *Possibilities to accelerate investment in modern conditions* / Denisenko M. (2003), *Economy of Ukraine* - № 1. - P. 28-32 .
6. *Economics Encyclopedia: in 2 Volumes* [ed. Usatenko O.A., Havrylyshyna B.D., Mochernogo S.V., Amosha A.I., Halchynskiy AS]. - K.: " The Academy " (2000), V.2. - 630 p.
7. *Encyclopedic Dictionary of Economics : in 2 Volumes* [ed. Mochernogo S.], Lviv: Mir, (2005), Vol.1 - 616 p., Vol.2 - 568 p.
8. Zabolotskii B.F. (2004), *Transition: [Textbook]* K.: Publishing House "Academy " - 512 p.
9. Zagorodniy A.G., Voznyuk G.L. and Partyn G.A. (2005), *Investment Dictionary*, Lviv: "Beskid bit" - 512 p.
10. *The Law of Ukraine "On investment activity in Ukraine"*, Supreme Council (1991) - № 47.
11. *The Law of Ukraine "On Corporate Income Tax"* on 28.12.1994, Supreme Council of number 4 (1995) - p. 28 (as amended).
12. Yhoshyn N.V. (2002), *Investments . Organization and management of funding* [Textbook for Universities], Moscow: UNITY - DANA - 542 p.
13. Keynes J. (1999), *General Theory of employment , interest and of money* [Lane. with the English. ed. N.N.Lyubymova], Moscow: Helios ARV - 352 p.
14. McConnell C.R. and Brue S.L. (2007), *Ekonomyx : Principles , Problems and Politics* [lane with the 16th Eng. ed.], Moscow: INFRA -M - XXXVI - 940 p.
15. / Marx K. and Engels F. *Essay* (1959), [Ed. Second], ie 23-25 (Part I, II). - Moscow: Gos. Publisher political literature
16. Massimo P. *Criteria and methods for determining the optimal investment* M.: Statistics - 504 p.
17. Mertens A. (1997), *Investments: [lectures]*, K.: Publishing House of the Kyiv Investment Agency - 416 p.
18. Muzichenko A.S. (2005), *Investing in Ukraine* [Tutorial], K.: Condor - 406 p.
19. Chukhno A.A., Eshchenko P.S. and Klymko G.N. (2001), [Ed. A.A. Chukhno] *Principles of Economic Theory* [Tutorial], K.: High School - 606 p.
20. Peresada A.A. (1998), *The investment process in Ukraine*, K.: Libra - 389 p.
21. Seleznev V.V. (1999), *Foundations of a market economy in Ukraine* [Textbook], K.: ASK - 544 p.
22. Fedorenko V.G. (2001), *Investment Management* [Textbook], 2nd ed, Ext. K.: MAUP - 280 p.
23. Sharpe W., Alexander G. and Bailey J. (2006), *Investments*, [Lane. with the English Burenin A.N. and Vasyna A.A.], Moscow: INFRA -M - 1028 p.

Стаття надійшла до редакції 15.02.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"